

Република Србија
Апелациони суд у Новом Саду
Пословни број Гж.343/18
Дана 01.03.2018. године
Нови Сад

У ИМЕ НАРОДА

Апелациони суд у Новом Саду, у већу судија Бранке Бајић, председника већа, Весне Сладојевић и Оливере Пејак Прокеш, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., кога заступа Александар Јоковић, адвокат у Београду, против туженог ББ ... , ради раскида и исплате, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Основног суда у Новом Саду пословни број П. 2307/2017 од 25.10.2017. године, у седници већа одржаној 01.03.2018. године донео је

ПРЕСУДУ

Жалба туженог СЕ ОДБИЈА, па се пресуда Основног суда у Новом Саду пословни број П. 2307/2017 од 25.10.2017. године ПОТВРЂУЈЕ у побијаном усвајајућем делу.

Одбија се захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Образложење

Првостепеном пресудом делимично је усвојен тужбени захтев, раскинут је Уговор о дугорочном стамбеном кредиту ..., који је код тужене заведен под бројем ... од 14.10.2008. године и Анекс уговора о кредиту од 29.08.2013. године закључен између тужиоца и туженог, а који за предмет има дугорочни стамбени кредит који се одобрава ради куповине непокретности, куће, кућни број ..., у Улици ....., у ..., насеље ..., постојеће на кат. парцели ..., описане у А листу као зк тело П, уписана у ЗКУЛ ... к.о. ... Утврђено је да је преостали дуг тужиоца према туженој 3.832.491,51 динара. Делимично је брисано заложно право хипотека уписана у корист тужене на непокретност-кућу, кућни број ..., ул. ... у ..., насеље ..., у делу који се односи на износ обезбеђеног потраживања, тако да нови износ потраживања гласи 3.832.491,51 динара у корист ББ, одређено је да ће пресуда служити код надлежне Службе за катастар непокретности, Републичког геодетског завода, као основ за промену уписа заложног права-хипотеке. Обавезан је тужени да одмах након измирења дуга из става II пресуде изда тужиоцу сагласност за брисање предметне хипотеке-брисовна изјава. Обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 451.674,90 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде, па до коначне исплате, у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде. Део захтева којим тужилац тражи законску затезну камату на досуђени износ трошкова поступка у износу од 451.674,90 динара, почев од дана пресуђења до дана извршности пресуде, је одбијен.

Против наведене пресуде тужени је изјавио благовремену жалбу из свих законом прописаних разлога, па је предложио да овај суд усвоји изјављену жалбу, преиначи побијану пресуду одбије тужбени захтев, а тужиоца обавезе да туженом накнади и трошкове жалбеног поступка.

Тужилац је дао одговор на жалбу.

Жалба туженог није основана.

Испитујући првостепену пресуду у границама разлога наведених у жалби туженог, пазећи по службеној дужности на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП и на правилну примену материјалног права, сходно овлашћењима из одредбе члана 386 став 3 ЗПП, Апелациони суд налази да је побијана пресуда донета без битних повреда одредаба парничног поступка, те да је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно примењено материјално право.

Контролишући оцену доказа, у конкретном случају, овај суд не налази било какву сумњу у истинитост чињеница које је утврдио првостепени суд по свом слободном уверењу, па сматра да је, супротно жалбеним наводима, првостепени суд правилно и потпуно утврдио све битне и одлучне чињенице за пресуђење у овој правној ствари, сагласно одредбама чланова 7, 8 и 229 ЗПП. Чињенично стање утврђено првостепеном пресудом, као и аргументоване, правилне и на закону засноване разлоге примене материјалног права овај суд прихвата и не образлаже детаљно, сходно одредби члана 396 став 2 ЗПП.

Од релевантних чињеница, у току првостепеног поступка је утврђено, да је дана 09.10.2008. године између парничних странака, закључен је Уговор о дугорочном стамбеном кредиту број ...

Чланом 1. уговорено је да је предмет уговора дугорочни стамбени кредит који банка одобрава по основу Уговора о купопродаји, овог Уговора и кредитне партије која се отвара на основу овог уговора, под условима и у роковима наведеним у овом уговору, Општим условима пословања банке, Одлуци о тарифи накнада и провизије банке и Одлуци о висини камате банке, ради куповине непокретности - куће, кућни број ..., у Улици ..., у ..., насеље ... постојеће на катастарској парцели ... , описан у А листу као зк тело II, уписана у зкул ... к. о. ... Тужиоцу су у то време услови које је давао тужени били прихватљиви, јер када је тужилац узимао кредит мислио је да нема никаквих назнака да постоји могућност да ће бити неких осцилација. Поред тога, у то време је било повољније узети кредит у швајцарским францима, а тужилац је једино био кредитно способан да узме кредит у тој валути и мислио је да је то једино могуће решење за његов стамбени проблем. Кредит је добио код туженог, зато што је једино та банка давала кредит за куповину кућа у ... Чланом 2. је уговорено да је износ одобреног кредита 5.455.447,11 динара, односно 104.800,59 ЦХФ, по средњем курсу НБС на дан пуштања кредита у течај, који се одобрава на рок од 264 месеци. Висина уговорне номиналне каматне стопе је 4,85% на годишњем нивоу, банка камату обрачунава и наплаћује од дана пуштања кредита у течај до последњег дана у месецу по искоришћењу кредита и наплаћује је кроз ануитете у складу са Планом отплате кредита. Ефективна каматна стопа износи 4,96% на годишњем нивоу. Банка има право да измени каматну стопу у складу са Општим условима пословања Банке и Одлуком о висини камате Банке. Провизија за пуштање кредита у течај обрачунава се и наплаћује приликом пуштања кредита у течај, једнократно а износи 0,5% од износа кредита. Чланом 3 уговорено је да корисник отплаћује кредит у месечним ануитетима тако да сваки ануитет садржи део главног дуга и камату обрачунату на остатак главног дуга по кредиту на дан доспелости плаћања ануитета, висина месечног ануитета износи 643,50 ЦХФ који ануитети се отплаћују у динарској противвредности по званичном средњем курсу НБС за ЦХФ на дан доспелости плаћања ануитета, а који доспева сваког 09. дана

у месецу. Чланом 4 је уговорено да је корисник кредита дужан да пре коришћења средстава кредита поднесе банци средства обезбеђења за извршење обавезе по овом уговору и то: административну забрану на лична примања, потписану сопствену бланко меницу, полису осигурања непокретности од основних ризика, винкулирану у корист банке, хипотеку I реда на непокретност у власништву корисника кредита или другог лица у корист банке, кућа, кућни број ... у улици ... у ..., насеље ..., постојеће на катастарској парцели ..., описане у А листу као зк тело II, уписана у зкул ... к.о. ... Даље је уговорено да ће корисник приложити пред судом оверену заложну изјаву којом је дозволио упис извршне вансудске хипотеке и извод надлежног регистра непокретности у коме је уписана банка као хипотекарни поверилац на основу оверене заложне изјаве. Заложно право на непокретности траје до коначне отплате кредита, а банка ће по отплати кредита издати брисовну дозволу ради брисања заложног права. Чланом 8 је предвиђено да банка има право да мења каматну стопу, наканде и остале уговорне услове једнострано према променама пословне политике банке, да измене аката пословне политике не примени на овај уговор, без посебног обавештења корисника, а уколико примени измене аката пословне политике на уговор, о наведеним изменама се не закључује анекс, али је банка дужна да у писаној форми обавести корисника о измени трошкова кредита, као и о износу и доспећу нових обавеза. Чланом 9 уговорено је да уговорне стране споразумно могу било када да измене или раскину овај Уговор у писаној форми, да је корисник дужан да банци плати накнаду за измену уговора, а да висину накнаде за измене уговора банка објављује у Одлуци о тарифи наканда и провизија ... банке Србија. Тачком 3 прописано је да на писани захтев корисника банка доноси одлуку о измени уговора и о томе у писаној форми обавештава корисника, а тачком 4 да корисник има право да раскине овај уговор писаном изјавом уз обавезу да испуни све своје новчане обавезе према банци применом одредаба о превременој исплати из члана 5, док банка има право да једнострано раскине уговор без отказног рока ако корисник не измири било коју уговорну обавезу, корисник пријави или наведе нетачне податке о себи или било које друге податке од значаја за закључење овог уговора, банка процени да је неизвесна отплата кредита из разлога смањења вредности обезбеђења, смањења кредитне способности, односно понашања корисника. У тачки 7 је уговорено да да у случају раскида овог уговора, односно по истеку уговора неизмирени део дуга корисника доспева на дан раскида односно истека и у целости, те је корисник дужан да банци исплати преостали главни дуг заједно са припадајућим доспелим уговореним и затезним каматама и трошковима и применом уговорених клаузула из тог уговора, те да банка поред захтева за исплату дуга по кредиту има право да захтева накнаду штете према одредби члана 278 став 2 ЗОО-а. Чланом 11 је уговорено да корисник потписивањем овог уговора изјављује да је упознат са условима под којима пословне банке у РС закључују уговоре о стамбеним кредитима, те да су сви услови под којима је закључен овај уговор у складу са начелом једнаке вредности узајамних давања утврђеним чланом 15 ЗОО-а.

Тужени је пустио кредит у течај дана 22.10.2008. године у износу од 5.693.491,17 динара, што одговара противвредности од 104.800,59 ЦХФ.

Тужилац је најпре редовно уплаћивао уговорене рате туженом. Међутим, већ после неколико рата дошло је до поремећаја на тржишту новца, те се рата знатно повећала. Када му је рата, која је у почетку била око 34.000,00 динара, достигла износ од 82.000,00 динара, тужилац је усмено од туженог тражио да измене одредбе уговора и да му кредит буде у еврима. Тада му је саопштено да то јесте могуће, али да треба да плати 13.000,00 евра, што он није могао да плати.

Дана 29.8.2013. године тужилац и тужени закључили Анекс уговора о кредиту. Чланом 1 је уговорено да уговорне стране овим анексом усклађују одредбе основног

уговора са препоруком НБС од 31.05.2013. године у вези са стамбеним кредитима индексираним у ЦХФ, те да спровођење препоруке омогућава кориснику да у временском периоду од три године отплаћује кредит у мањим износима у односу на првобитно уговорене ануитете и то у складу са корекцијом међувалутног односа евра и ЦХФ. Чланом 2 је уговорено да су уговорне стране сагласне да корисник у наредне три године односно до крајњег рока отплате кредита, ако је тај рок краћи од три године, почев од дана доспећа првог ануитета након закључења овог Анекса, отплаћује кредит по курсу који одговара валутном паритету ЕУР/ЦХФ на дан исплате кредита, умањеном за 8% (препорученио курс), те да ће при отплати сваког појединачног ануитета банка обрачунавати разлику између претпостављене отплате по текућем средњом курсу ЦХФ и отплате по препорученом курсу и ту разлику књижи као појединачно одложено потраживање индексирано у ЦХФ по текућем средњем курсу (одложено потраживање), на које одложено потраживање банка неће обрачунавати и наплаћивати камату. Чланом 3 је уговорено да је рок доспећа сваког одложеног потраживања три године од дана доспећа појединачног ануитета на основу којег је утврђено одложено потраживање. Чланом 6 је уговорено да се остале одредбе основног уговора не мењају и остају на снази а све одредбе основног уговора које нису у сагласности са одредбама овог анекса стављају се ван снаге.

Тужилац је на име отплате ануитета (који у себи садржи главницу и редовну камату) у периоду од 13.11.2008. године па до 11.09.2017. године уплатио укупно 6.006.912,98 динара.

Тужилац је на име отплате ануитета (који у себи садржи главницу и редовну камату) у периоду од 13.11.2008. године па до 11.09.2017. године уплатио укупно 6.006.912,98 динара и то: износ од 34.950,00 динара дана 13.12.2008. године, износ од 40.483,14 динара дана 09.01.2009. године, износ од 39.323,46 динара дана 09.02.2009. године, износ од 41.477,66 динара дана 09.03.2009. године, износ од 39.332,52 динара дана 09.04.2009. године, износ од 40.348,94 динара дана 11.05.2009. године, износ од 39.713,46 динара дана 09.06.2009. године, износ од 39.226,52 динара дана 09.07.2009. године, износ од 39.020,89 динара дана 10.08.2009. године, износ од 39.517,15 динара дана 09.09.2009. године, износ од 39.382,82 динара дана 09.10.2009. године, износ од 39.821,07 динара дана 09.11.2009. године, износ од 40.625,17 динара дана 09.12.2009. године, износ од 42.439,21 динара дана 11.01.2010. године, износ од 43.089,27 динара дана 09.02.2010. године, износ од 43.847,63 динара дана 09.03.2010. године, износ од 44.689,83 динара дана 09.04.2010. године, износ од 45.030,95 динара дана 10.05.2010. године, износ од 48.251,41 динара дана 09.06.2010. године, износ од 49.987,08 динара дана 09.07.2010. године, износ од 49.265,65 динара дана 09.08.2010. године, износ од 52.663,30 динара дана 09.09.2010. године, износ од 50.669,76 динара дана 11.10.2010. године, износ од 51.260,98 динара дана 09.11.2010. године, износ од 52.721,05 динара дана 09.12.2010. године, износ од 54.884,42 динара дана 10.01.2011. године, износ од 50.513,47 динара дана 09.02.2011. године, износ од 51.160,12 динара дана 09.03.2011. године, износ од 49.556,34 динара дана 11.04.2011. године, износ од 50.782,51 динара дана 09.05.2011. године, износ од 51.922,27 динара дана 09.06.2011. године, износ од 54.697,61 динара дана 11.07.2011. године, износ од 61.336,73 динара дана 09.08.2011. године, износ од 53.632,69 динара дана 09.09.2011. године, износ од 52.530,57 динара дана 10.10.2011. године, износ од 53.097,95 динара дана 09.11.2011. године, износ од 53.772,80 динара дана 09.12.2011. године, износ од 55.450,84 динара дана 09.01.2012. године, износ од 57.529,29 динара дана 09.02.2012. године, износ од 58.965,40 динара дана 09.03.2012. године, износ од 59.709,57 динара дана 09.04.2012. године, износ од 59.878,20 динара дана 09.05.2012. године, износ од 61.244,16 динара дана 11.06.2012. године, износ од 61.950,80 динара дана 09.07.2012. године, износ од 63.627,69 динара дана 09.08.2012. године, износ од 62.001,17 динара дана 10.09.2012. године, износ од 60.801,92 динара дана 09.10.2012. године, износ од 60.059,17 динара дана 09.11.2012. године, износ од 60.584,02

динара дана 10.12.2012. године, износ од 59.603,51 динара дана 09.01.2013. године, износ од 58.437,66 динара дана 11.02.2013. године, износ од 58.244,36 динара дана 11.03.2013. године, износ од 59.033,11 динара дана 09.04.2013. године, износ од 57.812,53 динара дана 09.05.2013. године, износ од 59.389,39 динара дана 10.06.2013. године, износ од 59.056,62 динара дана 09.07.2013. године, износ од 59.452,35 динара дана 09.08.2013. године, износ од 53.654,66 динара дана 09.09.2013. године, износ од 53.491,08 динара дана 09.10.2013. године, износ од 53.224,85 динара дана 12.11.2013. године, износ од 53.821,30 динара дана 09.12.2013. године, износ од 53.854,59 динара дана 09.01.2014. године, износ од 54.123,28 динара дана 10.02.2014. године, износ од 54.308,73 динара дана 10.03.2014. године, износ од 54.026,79 динара дана 09.04.2014. године, износ од 54.222,09 динара дана 09.05.2014. године, износ од 54.039,02 динара дана 09.06.2014. године, износ од 54.219,36 динара дана 09.07.2014. године, износ од 54.755,38 динара дана 11.08.2014. године, износ од 55.703,86 динара дана 09.09.2014. године, износ од 63.366,55 динара дана 09.10.2014. године, износ од 56.027,75 динара дана 09.11.2014. године, износ од 57.004,20 динара дана 09.12.2014. године, износ од 57.395,63 динара дана 09.01.2015. године, износ од 57.248,43 динара дана 09.02.2015. године, износ од 56.479,61 динара дана 09.03.2015. године, износ од 56.162,65 динара дана 09.04.2015. године, износ од 56.209,17 динара дана 11.05.2015. године, износ од 56.464,20 динара дана 09.06.2015. године, износ од 56.290,12 динара дана 09.07.2015. године, износ од 55.918,28 динара дана 10.08.2015. године, износ од 34.322,00 динара дана 03.09.2015. године, износ од 56.272,37 динара дана 09.09.2015. године, износ од 56.293,50 динара дана 09.10.2015. године, износ од 56.477,28 динара дана 09.11.2015. године, износ од 57.006,56 динара дана 09.12.2015. године, износ од 57.117,76 динара дана 10.01.2016. године, износ од 57.239,58 динара дана 09.02.2016. године, износ од 57.696,71 динара дана 09.03.2016. године, износ од 57.451,01 динара дана 11.04.2016. године, износ од 57.468,87 динара дана 09.05.2016. године, износ од 57.763,10 динара дана 09.06.2016. године, износ од 57.549,66 динара дана 11.07.2016. године, износ од 57.686,814 динара дана 09.08.2016. године, износ од 74.356,99 динара дана 09.09.2016. године, износ од 5.027,87 динара дана 10.09.2016. године, износ од 79.879,21 динара дана 09.10.2016. године, износ од 80.861,96 динара дана 09.11.2016. године, износ од 81.498,95 динара дана 09.12.2016. године, износ од 81.239,02 динара дана 09.01.2017. године, износ од 82.855,63 дана 09.02.2017. године, износ од 82.691,56 динара дана 09.03.2017. године, износ од 82.832,84 динара дана 10.04.2017. године, износ од 80.540,78 динара дана 09.05.2017. године, износ од 82.000,00 динара дана 07.06.2017. године, износ од 76.891,43 динара дана 10.07.2017. године, износ од 75.676,97 динара дана 09.08.2017. године и износ од 67.238,36 динара дана 11.09.2017. године.

По обрачуна законске затезне камате од дана уплате до 01.10.2017. године, потраживање банке на дан 01.10.2017. године на име главнице износи 5.693.491,17 динара, док законска затезна камата износи 7.705.794,11 динара, што је укупно 13.399.285,28 динара. По обрачуна законске затезне камате од дана сваке појединачне уплате до 01.10.2017. године потраживање тужиоца на дан 01.10.2017. године на име главнице износи 6.006.912,98 динара (тужиочеве уплате на име анuitета у периоду од 13.11.2008. године до 11.09.2017. године који у себи садрже и главницу и редовну камату), док законска затезна камата износи 3.559.880,79 динара, што је укупно 9.566.793,77 динара. Када се „пребије потраживање“ тужиоца и туженог добије се на име потраживања туженог износ од 3.832.491,51 динара (13.399.285,28 динара - 9.566.793,77 динара = 3.832.491,51 динара).

У моменту увођења ЕУР у платни систем Европске уније, однос је био 1,4826 ЦХФ за 1 ЕУР, а највећи раст ЦХФ у односу на ЕУР био је 2015. године када је вредео 1,0751 ЦХФ за 1 ЕУР. На овај начин је ЦХФ порастао у односу на ЕУР 37,90% у периоду од 01.01.2002. године до 31.12.2016. године, а у односу на 01.10.2017. године 29,55%. У периоду од 01.01.2002. године па до 31.12.2007. године ЦХФ је имао тенденцију пада у

односу на ЕУР и износио је 1.6562 ЦХФ за 1 ЕУР што је био пад од 11,71%. У периоду од 01.01.2008. године па до 01.10.2017. године ЦХФ је имао тенденцију пораста у односу на ЕУР и износио је 1,1444 ЦХФ за 1 ЕУР што је био пораст од 44,72%.

Највећи пораст ЦХФ у односу на РСД био је у 2010. године 30,999% и 2015. године 11,911%.

У периоду од 01.01.2002. године па до 01.10.2017. године РСД је пао у односу на ЕУР за 100,1759 % и у односу на ЦХФ 159,3334%.

На дан закључења Уговора о дугорочном стамбеном кредиту број ..., 09.10.2008. године, средњи курс ЦХФ је био 54,6444 РСД, док је средњи курс ЕУР на дан 09.10.2008. године био 80,2279 РСД. На дана 27.09.2016. године (дан вештачења) средњи курс ЦХФ је био 112,9085 РСД, док је средњи курс ЕУР био 123,1719 РСД.

У новембру ... године тужиоцу је дијагностификована ... – „...“, која је најближа ... и за коју тренутно нема лека. Сада је тужиоцу проблем да отплаћује предметни кредит, пре свега због његовог здравственог проблема. Он је сада у инвалидским колицима и због специфичности свог обољења мора да даје око 100.000,00 динара, да би се болест држала под контролом. Да је у тренутку закључења уговора тужилац знао да ће оболети од те болести, због које има огромне финансијске трошкове и да ће швајцарски франк тако скочити, па да ће му скоро троструко бити већа рата, он предметни уговор о кредиту не би закључио. Рата тужиоцу за отплату кредита по анексу јесте била нижа три године, на колико је анекс био закључен, а онда је након истека те три године рата поново била за тужиоца висока, око 80.000,00 динара.

На основу наведеног чињеничног стања, првостепени суд је, применом члана 15, члана 51. став 1,2 и 3, члана 133. став 1,2,3,4 и 5, члана 135. и члана 1063 ЗОО, нашао да је тужбени захтев основан, те да су испуњени услови за раскид предметног уговора о због промењених околности имајући у виду да је након закључења уговора дошло до скока валуте ЦХФ независно од воље уговарача, да исти корисник кредита није могао предвидети, услед чега је висина обавезе њега као корисника кредита знатно увећана те отежава испуњење уговорних обавеза и не одговара очекивањима корисника кредита, овде тужиоца. Поред тога, првостепени суд је уважио наводе тужиоца да је, због његовог погоршаног здравственог стања, односно због наступеле теже болести дошло до знатног повећања трошкова живота тужиоца, и повећане а неопходне потребе набавке скувих лекова, што је, према оцени првостепеног суда такође околност која је утицала на отежано испуњење уговорних обавеза од стане тужиоца.

Жалбом туженог се истиче да првостепени суд погрешно закључује да наступањем промењених околности уговор о кредиту више не одговара очекивањима уговорних страна и да би било неправично га одржати на снази, имајући у виду да је тужилац, био дужан у време закључења уговора узети у обзир околности које могу утицати на испуњење преузете обавезе. Даље се у жалби наводи да промењене околности морају бити потпуно непредвидиве а да се под непредвидивим догађајима не сматра пад вредности новца у инфлаторним условима, односно пад динара у односу на уговорену валуту.

Чланом 15. став 1 Закона о облигационим односима прописано је да

у заснивању двостраних уговора стране полазе од начела једнаке вредности узајамних давања, а ставом 2 да се законом одређује у којим случајевима нарушавање тога начела повлачи правне последице.

Члан 51. став 1 Закона о облигационим односима прописано је да с

вака уговорна обавеза мора имати допуштен основ, ставом 2 да је основ недопуштен ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима, а ставом 3 да се претпоставља да обавеза има основ иако није изражен.

Чланом 133 став 1 Закона о облигационим односима прописано је да ако после закључења уговора наступе околности које отежавају испуњење обавезе једне стране, или ако се због њих не може остварити сврха уговора, а у једном и у другом случају у тој мери да је очигледно да уговор више не одговара очекивањима уговорних страна и да би по општем мишљењу било неправично одржати га на снази такав какав је, страна којој је отежано испуњење обавезе, односно страна која због промењених околности не може остварити сврху уговора може захтевати да се уговор раскине.

Одредбама става 2 истог члана прописано је да се раскид уговора не може захтевати ако је страна која се позива на промењене околности била дужна да у време закључења уговора узме у обзир те околности или их је могла избећи или савладати. Одредбама става 3 прописано је да страна која захтева раскид уговора не може се позивати на промењене околности које су наступиле по истеку рока одређеног за испуњење њене обавезе. Одредбама става 4 је прописано да се уговор неће раскинути ако друга страна понуди или пристане да се одговарајући услови уговора правично измене. Одредбама става 5 истог члана прописано је да ако изрекне раскид уговора, суд ће на захтев друге стране обавезати страну која га захтева да накнади другој страни правичан део штете коју трпи због тога. Дакле, у смислу одредбе члана 133. ЗОО, уговор који је закључен може да се раскине због промењених околности када након закључења уговора и независно од воље уговарача наступе (фактички или правно) околности које нису резултат активности уговарача, када је реч о тешко предвидивим околностима, ако исте знатно отежавају испуњење уговора или доводе у питање његову сврху, ако се њихово дејство није могло избећи или отклонити, али пре престанка важења уговора или по испуњењу уговорне обавезе.

Чланом 135. Закона о облигационим односима прописано је да се при одлучивању о раскидању уговора, односно о његовој измени, суд руководи начелима поштеног промета, водећи рачуна нарочито о циљу уговора, о нормалном ризику код уговора односне врсте, о општем интересу, као и о интересима обеју страна.

Чланом 1063. ЗОО прописано је да се уговором о кредиту банка обавезује да кориснику кредита стави на располагање одређени износ новчаних средстава, на одређено или неодређено време, за неку намену или без утврђене намене, а корисник се обавезује да банци плаћа уговорену камату и добијени износ новца врати у време и начин како је утврђено уговором.

Према оцени другостепеног суда, а супротно наводима жалбе, правилно је првостепени суд закључио да су у овој правној ствари испуњени законом предвиђени услови за раскид закљученог уговора о дугорочном стамбеном кредиту услед битно промењених околности, јер је утврђено да је након закључења истог уговора дошло до великог скока валуте ЦХФ, услед чега је и висина обавезе корисника кредита, овде тужиоца, а која је предметним уговором условљена курсом валуте ЦХФ увећана у тој мери да не одговара очекивањима тужиоца као корисника кредита, јер отежава испуњење његових уговорних обавеза, па је самим тим доведена у питање и сврха предметног уговора. Поред тога, другостепени суд прихвата и становиште првостепеног суда да је промењена околност и то што је тужиоцу, након закључења уговора дијагностикована тежа болест због које су му трошкови живота знатно повећани него у време закључења уговора, а све због неопходне потребе за куповином лекова.

Наиме, у току првостепеног поступка је утврђено да је на дан закључења уговора о дугорочном стамбеном кредиту, 09.10.2008. године, средњи курс ЦХФ био 52,0555 РСД, а средњи курс ЕУР на исти дан 80,2279 РСД, да је на дан 27.09.2016. године (дан вештачења) средњи курс ЦХФ је био 112,9085 РСД, док је средњи курс ЕУР био 123,1719 РСД, што значи да је на дан 27.09.2016. године у односу на 09.10.2008. године курс ЦХФ порастао за 117%, а курс ЕУР за 54% у односу на РСД, да је у периоду од 01.01.2008. године па до 01.10.2017. године ЦХФ је имао тенденцију пораста у односу на ЕУР и износио је 1,1444 ЦХФ за 1 ЕУР што је био пораст од 44,72%, те да је највећи пораст ЦХФ у односу на РСД био је у 2010. године 30,999% и 2015. године 11,911% (након закључења Анекса предметног уговора). Због наведеног висина месечне рате за тужиоца је са око 34.000,00 динара, достигла износ од 82.000,00 динара.

Управо из ових утврђених чињеница несумњиво произилази да је од закључења предметног уговора о дугорочном стамбеном кредиту па до подношења тужбе дошло до промењених околности, да је због раста валуте ЦХФ, као и наступања теже болести код тужиоца, отежано испуњење његове обавезе, те да уговор тако како је закључен више не одговара његовим очекивањима. Сагласно томе, и по ставу овога суда испунили су се услови прописани одредбом члана 133. Закона о облигационим односима за раскид уговора због промењених околности, Наиме, висина обавезе тужиоца као уговорне стране која је условљена курсом валуте ЦХФ је у толикој мери увећана, да отежава испуњење уговорних обавеза, јер рата кредита неспорно је много већа у динарском износу него што је била на дан закључења уговора, и тај уговор не одговара очекивањима тужиоца као уговорне стране, и доводи у питање и сврху овог уговора.

Такође, другостепени суд налази да је нарушено и начело из члана 15. ЗОО којим је прописано да у заснивању двостраних уговора стране полазе од начела једнаких вредности узајамних давања, јер је за тужиоца као корисника кредита преузета обавеза враћања кредита постала превелика. Овај суд је водио рачуна приликом одлучивања и о нормалном ризику уговарача да ће доћи до пораста курса валуте ЦХФ у којој је индексирани предметни уговор, али имајући у виду вештачењем утврђене чињенице, не може се сматрати да је тужилац са просечном пажњом која се захтева приликом закључења предметног уговора могао очекивати и претпоставити да ће доћи до толиког раста курса ЦХФ након закључења уговора, односно до толиког његовог раста који ће довести у питање и сврху самог закључења уговора. Поред тога, због вишегодишњег трајања уговора о кредиту, ни банка, ни корисник кредита, овде тужилац, нису могли у време закључења уговора да реално сагледају сва будућа тржишна кретања курса валуте обрачуна. Надаље, непредвидива и неочекивана колебања курса обрачунске валуте не могу довести до несразмерног имовинског обогаћења или осиромашења било које стране из уговора о кредиту, а опште позната је чињеница да енормно повећање вредности швајцарског франка у односу на УСД и EURO има за последицу да се корисници кредита доводе у стање објективне немогућности враћања примљеног динарског износа обрачунаог у протуввредности CHF као валориметра и уговорене променљиве каматне стопе.

Принцип поштеност промета, у облигационим односима потрошача и продавца, односно корисника услуга и даваоца услуга, регулисан је и одредбама Закона о заштити потрошача („Службени гласник РС“ број 79/05), као и касније донетим и законима, који регулишу област заштите потрошача. Одредба члана 3 став 1 закона, који је важио у време закључења уговора о кредиту, прописано је као основно право потрошача – право на информисаност. То право подразумева обавештење потрошача о свим чињеницама од значаја за његов правилан избор и заштиту од непоштеног промета. Информације о својствима производа и услуга и условима продаје према одредби члана 46 става 1 истог закона морају бити тачне, потпуне, основане, недвосмислене, јасне и благовремене. Чланом 11 установљено је право потрошача на заштиту његових економских интереса при

куповини производа, односно коришћења услуга. Прописана права потрошача, односно корисника услуга су истовремено обавеза продавца, односно даваоца услуга, при чему се према члану 43 истог закона права и обавезе односе и на финансијске услуге. Испуњење тих обавеза мора се ценити са становишта неспорно стручног знања банке – даваоца кредита и њене обавезе да искуствено сагледа раније промене курса CHF и објективно оцени да ли је енорман раст курса те валуте могуће очекивати и у уговореном периоду враћања кредита, те да ли је у том смислу о томе обавестио корисника кредита. Како се тужени наведено, није у току поступка, а нити у жалби позивао, нити о томе доставио доказе, учињени пропуст доводи до конституисања неправичних уговорних одредби на штету тужиоца, те они сагласно одредби члана 135 ЗОО, такође утичу при одлучивању о раскиду уговора, односно његовој измени због промењених околности.

Неосновано тужени истиче да је првостепени суд погрешно утврдио преостало стање дуга, с обзиром да је наведена чињеница утврђена у току поступка вештачењем, а да се тужени поднеском од 02.11.2016.г изјаснио на налаз вештака тако што је изјавио да тужени прихвата налаз и мишљење вештака као јасан, тачан и аргументован. Након што је у току првостепеног поступка урађено допунско вештачење, тужени се поднеском који је достављен на рочишту главне расправе 25.10.2017.г изјаснио на исти тако што је, између осталог навео да сматра да преостали износ дуга треба да буде обрачунат урачунавањем уговорене висине каматне стопе а не обрачуном законске затезне камате од пуштања кредита до израде налаза за тужену, односно од сваке појединачне уплате за тужиоца. Међутим, другостепени суд налази да је у току првостепеног поступка правилно обрачунат износ преосталог дуга јер је висина обрачуната тако што је урачуната главница и уговорена камата до дана израде налаза а да је затезна камата посебно обрачуната и то од дана сваке уплате тужиоца до дана израде налаза. Из наведеног произилази да је, насупрот наводима туженог, уговорена камата обрачунавана за цео ток отплате кредита и да је приписана главници, а да је затезна камата обрачунавана за период кашњења у складу са чл. 6 закљученог уговора. Наиме, у чл. 6 став 3 уговора је одређено да ако је стопа уговорене камате за главни дуг нижа од стопе законске затезне камате, законска затезна камата се обрачунава на главни дуг за време дужникове доцње. Дакле, пресек стања међусобних дуговања односно потраживања је учињен према стању у време пресуђења, до када је у главницу дуга обрачуната и уговорена камата, што је урађено управо у складу са уговорним одредбама. Стога је првостепени суд правилно одбио доказни предлог туженог који је стављен на рочишту када је закључена главна расправа, када је тужени предложио да се износ преосталог дуга обрачуна применом уговорене каматне стопе, јер је према налазу вештака, уговорена камата урачуната у главницу дуговања за цео период отплате.

Надаље, неосновано тужени у жалби указује да у току првостепеног поступка није утврђено да је након закључења Анекса уговора дошло до промењених околности у мери која би за последицу имала раскид уговора. Наиме, у току првостепеног поступка је утврђено да је тужиочева рата непосредно пре закључења Анекса уговора (29.8.2013. године) износила 53.654,66 динара-09.09.2013. године, а да је висина рате у периоду прве године важења Анекса уговора достигла износ од 63.366,55 динара- 09.09.2014. године, из чега произилази да закључењем анекса није дошло до престанка околности које имају за последицу раскид предметног уговора.

Првостепени суд је одлуку о трошковима парничног поступка донео у свему у складу са одредбама чланова 153, 154 и 163 ЗПП, правилно закључујући који трошкови су били нужни и оправдани за вођење парничног поступка, а који не, те правилно примењујући Закон о судским таксама и Тарифу о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката.

Одлучујући о захтеву тужиоца за накнаду трошкова за жалбеног поступка, овај суд је нашао да му не припада накнада потраживаних трошкова на терет туженог, јер, према оцени другостепеног суда, састав одговора на жалбу није нужан трошак за вођење парнице.

На основу свега претходно наведеног, а имајући у виду да се ни осталим жалбеним наводима не доводи у питање законитост и правилност побијане пресуде, Апелациони суд је применом одредбе члана 387 став 1 тачка 2 ЗПП у вези члана 390 ЗПП одбио изјављену жалбу и потврдио првостепену пресуду.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА

Бранка Бајић с.р.

з.т.о.